

пами, має забезпечити формування відповідних знань, вмінь та технологій, інтересів, потреб та мотивів, поглядів, переконань, ставлення (статичний план особистості), а також є основою творчої діяльності вчителя (динамічний план) в галузі екологічної освіти і виховання школярів.

Література

1. Ніколаєнко С.М. Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку освіти. – К.: Знання, 2005. – 319.
2. Нінова Т.С. Підготовка майбутніх вчителів хімії до екологічної освіти і виховання учнів: Дис. канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2001. – 200с.
3. Теоретичні аспекти проблеми підготовки майбутніх вчителів до екологічної освіти. . – Наукові записки. Серія : Педагогіка і психологія. – Випуск 5. – Вінниця: ВАТ “Віноблдрукарня”, 2002, с. 49 – 52.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Логвіна-Бик Т.А. (Мелітополь)

На сучасному етапі розвитку суспільства гостро постає питання поліпшення професійної підготовки особистості студента до подальшої практичної діяльності. Сьогодні основна увага звертається на пошук та винайдення нових освітніх технологій навчання та механізмів, які поєднували би особистісні якості людини та технологію практичної підготовки кваліфікованого спеціаліста. Саме педагогічна виробнича практика студентів в середніх загальноосвітніх закладах і є основним зв'язуючи ланцюгом в освітній технології підготовки фахівців.

Під час проходження практики студенти IV-V курсів ознайомлюють учнів не тільки з рослинністю та тваринним світом рідної місцевості, але й з різноманітними виробничими та медичними закладами, сільськогосподарськими об'єктами, клінічними лабораторіями.

Форми організації навчальних занять можуть бути різними в залежності від їх змісту, постійного чи тимчасового характеру проведення, кліматичних та інших особливостей. Окремі види практичних занять (навчальні екскурсії, спостереження за природою, практичні роботи на місцевості, суспільно-корисна праця тощо) можуть проводитись під час навчального року. Практична спрямованість занять ефективно сприяє перетворенню теоретичних базових знань зі шкільного предмету біології на індивідуальні навички учнів.

Метою педагогічної практики в школі є удосконалення і втілення теоретичних знань і практичних вмінь, набутих студентами в курсах педагогіки, психології і особливо методики викладання біології; здійснення цілісної системи навчально-виховної роботи з учнями з виконанням функцій вчителя біології і класного керівника, а саме: 1. Ознайомлення з проблемною темою школи. 2. Знайомство з кабінетом біології і його матеріально-технічним забезпеченням (наявністю різних видів засобів навчання, дидактичного матеріалу, літератури для вчителя і учнів). 3. Знайомство з куточком живої природи і шкільною земельною навчально-дослідною ділянкою. 4. Ознайомлення з календарним, тематичними і поурочними планами вчителя біології. 5. Ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника. 6. Відвідування і аналіз уроків вчи-

теля і студентів-практикантів з біології. 7. Планування уроків на період педагогічної практики та їх проведення. 8. Відвідування і аналіз позакласних заходів, які проводяться вчителем біології, класним керівником або заступником директора з виховної роботи. 9. Планування, складання власних сценаріїв і проведення позакласних виховних заходів з біології, теорії і практики виховання. 10. Поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих студентами в університеті та їх застосування у вирішенні конкретних педагогічних задач. 11. Проведення педагогічного спостереження, збір необхідної інформації, аналіз її і зіставляти реальних результатів з бажаними, нормативними. 12. Озброєння студентів уміннями і навичками організації і самостійного проведення навчально-освітньої і виховної роботи з учнями. 13. Ознайомлення із системою організації навчально-виховної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах та її планування. 14. Формування професійних умінь спостерігати за учнями, вивчати їхні індивідуальні особливості та враховувати їх у навчальній та виховній роботі. 15. Вивчити наявні різноманітні засоби навчання з біології, особливості їх використання у навчально-виховному процесі. 16. Виховання у студентів стійкого інтересу і любові до професії вчителя, потреби у педагогічній самоосвіті, вироблення дослідницького і творчого підходу до педагогічної діяльності.

Протягом 6-ти тижнів практики студенти проводять не менше 10 уроків різних типів і різної структури, із них – 6 залікових.

Зміст практики представлено у навчальних модулях.

Модуль 1. Вивчення системи роботи вчителя біології. Методика і техніка проведення уроків різних типів та видів. Аналіз уроків біології. Урок – основна форма організації навчальної роботи з біології. Класифікація типів уроків. Структура різних типів уроків.

Модуль 2. Методика і техніка проведення уроків з лабораторними, практичними роботами, демонстрація дослідів. Методика підготовки і проведення дослідів, оформлення щоденників спостережень за дослідями. Розвиток пізнавальної діяльності школярів у процесі демонстрації дослідів. Підготовка, проведення і оформлення лабораторних робіт. Науково-дослідна робота з біології.

Модуль 3. Планування та проведення позакласної роботи з навчальних предметів. Позакласна робота з біології (гуртки, факультативи, фенологічні спостереження, досліді у куточку живої природи). Масові, групові та індивідуальні заходи. Тематичні біологічні вечори, олімпіади з біології, конференції, диспути, доповіді тощо.

Модуль 4. Педагогічна технологія навчання біології. Прийоми керівництва учнями. Диференційований та індивідуальний підхід до учнів. Самоаналіз педагогічної діяльності. Досягнення новаторів шкільної справи. Моделювання процесу навчання.

Модуль 5. Методика проведення екскурсії. Екскурсії з біології (у природу, в музей, на сільськогосподарське виробництво та до науково-дослідних закладів). Робота учнів у куточку живої природи, на шкільній навчально-дослідній ділянці.

Груповий методист виставляє оцінку студенту за проведену педагогічну (виробничу) практику за сумарною кількістю балів у залікову книжку та залікову відомість, виходячи з вимог Болонського процесу та модульно-рейтингової системи оцінювання з біології, педагогіки та практичної психології за сумарною кількістю балів:

90-100 балів – “відмінно”,

75-89 балів – “добре”,

60-74 бали – “задовільно”,

35-59 балів – “незадовільно” з правом на перескладання,
1-34 бали – “незадовільно” без права на перескладання.
Критерії оцінювання представлено в Таблиці 1.

Таблиця 1.

Критерії оцінювання видів діяльності студентів з біології під час педагогічної практики

№ п/п	Види діяльності	Бали
1.	Виконання обов'язків студента-практиканта і дотримання трудової дисципліни	2
2.	Наявність документації з педагогічної практики (тематичний план, розроблені плани-конспекти уроків, конспекти залікових уроків)	8
3.	Наявність аналізу уроків з предмета інших студентів-практикантів або учителя (не менше трьох)	3
4.	Знання програмного матеріалу уроку (теоретичного, фактичного)	5
5.	Застосування на уроці засобів наочності, комп'ютерних технологій, технічних засобів навчання	3
6.	Застосування на уроці оптимальних методів навчання, адекватних меті і змісту уроку	2
7.	Ефективність управлінської діяльності на уроці (організаторська, комунікативна та інші)	2
8.	Досягнення мети уроку	5
9.	Проведення виховного заходу з предмета і його оформлення	10
<i>Всього</i>		40

Ми вважаємо, що активне включення студента в професійну діяльність сприяє розширенню зон актуального й найближчого розвитку його особистості.

Грунтуючись на формуванні навчальної мотивації під час педагогічної практики ми розвиваємо у студента індивідуальні особливості інтелектуальних здібностей, емоційну спрямованість; навчально-виховний процес будуємо на основі особистісно-орієнтованого, індивідуального та диференційованого підходів.

ФОРМУВАННЯ ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ОСВІТИ

Летинська О.О., Малаканова Л.В. (Полтава)

Іван Вакарчук, міністр освіти і науки України, вважає, що немає складнішої теми для вищої школи, ніж виховна робота. Молода людина перебуває під постійним тиском часом вельми агресивного зовнішнього середовища і тому складно давати конкретні поради [2].

Кожний вищий навчальний заклад напружував свої форми і методи виховної роботи. Виховна роль вищих навчальних закладів, на думку Івана Вакарчука, полягає у залученні академічної спільноти до світової культурної спадщини та формуванні національної складової світогляду. Це включає:

- формування високого рівня освіченості, вихованості, духовності;
- вивчення національних традицій, культурних надбань українського